

استفاده از الگوی بدیعه پردازی در نگارش خلاق

در الگوی بدیعه پردازی، منظور از خلاق بودن نگارش آن است که آموزگار و یا یک متن بتواند مخاطب را وارد تجربه‌ای جدید کند و او را از یک تجربه کلیشه‌ای و تکراری باز رها کند. چنین نوشته‌ای در مقابل نوشته‌های روزنامه‌ای، گزارشی و علمی قرار می‌گیرد و با ایجاد تصورات قوی در ذهن، احساس و خیال او را شکوفا می‌سازد.

لازمه و پیش‌نیاز نگاه بدیع و خلاقانه، برخورداری از آموزش است؛ جان گاردنر در کتاب هنر داستان می‌نویسد: اگر انسانی از آموزش محروم بماند، هرگز نمی‌تواند هنری زیبا و ماندگار خلق کند.

حال با این دیدگاه وارد کلاس پنجم یا ششم ابتدایی شده‌ایم و سعی داریم خلاقیت در نگارش یک داستان یا هر موضوعی را به دانش‌آموزان یاد دهیم. یک شیوه بدیعه‌دانه در این راه آن است که دانش‌آموزان با تولید ایده‌های خود، به طور مشترک داستانی را خلق کنند. برای این منظور، دانش‌آموزان را در گروه‌های سه تا چهار نفری گروه بندی می‌کنیم. به دانش‌آموزان یک جمله استارتر و آغازگر می‌دهیم و تأکید می‌کنیم که همه دانش‌آموزان روی برگه خود آن را ادامه دهند.

به عنوان مثال جمله آغازگر ما این باشد: «آن روز مریم برای آمدن به مدرسه دیر کرده بود ...». دانش‌آموزان سه دقیقه مهلت دارند تا هر آنچه به ذهنشان خطور می‌کند را بنویسند. پس از سه دقیقه برگه‌های دانش‌آموزان را درون گروه‌هایی که از قبل تعیین کرده بودیم، به چرخش در می‌آوریم. (برای مثال اگر گردش به چپ را انتخاب کنید، هر کسی برگه‌اش را به دانش‌آموز سمت چپ‌اش می‌دهد).

به دانش‌آموزان مقداری زمان می‌دهیم تا برگه‌ای که به دستشان رسیده است را بخوانند. سپس مرحله دوم را شروع می‌کنیم. در مرحله دوم نیز که سه دقیقه زمان دارد به دانش‌آموزان اجازه می‌دهیم که ادامه متنی را که دوستشان نوشته بود بنویسند. بعد از گذشت سه دقیقه دوباره برگه‌ها به چرخش در می‌آید و هر کس متن نوشته شده توسط دو نفر قبلی را مطالعه می‌کند و مرحله سوم شروع می‌شود. در این مرحله نیز سه دقیقه زمان داده می‌شود تا دانش‌آموزان متن

را کامل کنند. در پایان برگه اولیه هر کس به خود او داده می شود و با خواندن داستان متوجه مقدار تغییر متن اولیه خود می شود. این روش چند مزیت ویژه دارد:

-می دانیم که یکی از عناصر اساسی خلاقیت «تخیل» است که در نگارش خلاق هر کسی بر اساس خیال خود به نوشتن متن می پردازد و این می تواند پرورش دهنده خلاقیت دانش آموزان در نگارش باشد.

-یکی از ملاک های انشای خوب انسجام و پیوستگی مطالب و رعایت توالی مناسب آنهاست که در این شیوه از آنجا که متن دانش آموزان به چرخش در می آید ، دانش آموزان باید به سرعت بر اساس مطالب قبلی، ایده های جدید تولید کنند و مطالبی در عین حال مرتبط بنویسند و این می تواند تقویت کننده مهارت دانش آموزان در رعایت این ملاک باشد.

-از مزایای عمده این روش، ایجاد شور و علاقه در ضمن کار و لذت بردن دانش آموزان از نوشتن است. بعضی از دانش آموزان با نوشتن رابطه خوبی ندارند و بعضاً گریزانند. اگر در کلاس این بازی را تجربه کنید می بینید که دانش آموزان با لبخندی بر لب (البته اگر برای شروع و ایجاد علاقه توصیه کنید که طنزگونه بنویسند) نوشته های قبل را می خوانند و آن را ادامه می دهند. ایجاد انگیزه جهت نوشتن از مزیت های اساسی این روش می باشد

-دانش آموزان در انتهای کار با مشاهده مطالب نوشته شده توسط هم کلاسی هایشان به تفاوت افکار و ایده ها و راه های دگر اندیشیدن پی می برند.

حالا با توجه به این شیوه، یک جمله آغازگر بنویسید و آن را از ذهن سه دانش آموز (ناراحت، شاد و جدی) ادامه دهید. زبان کودکانه فراموش نشود.

باتشکر

صابری نیا